

Piotr Szukiel

Konferencja naukowa "Kultura rękopiśmienna Polski wieków średnich. Skryptoria i kancelarie kościelne", Warszawa, 22-23 V 2012 r.

Hereditas Monasteriorum 1, 341-342

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wspaniale omówione przez Małgorzatę Trębską), społeczną wrażliwość i zaangażowanie (s. Alojza Piesiewiczówna i benedyktynki z Łomży przypomniane przez Jolantę Sawicką-Jurek, o. Jacek Woroniecki OP, którego postać przypomniał o. Maurycy Niedziela OP), wyjątkową odwagę myśli i wizji (matka Marcelina Darowska w referacie Tomasza Chachulskiego). T. Chachulski, dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW, naszą konferencję także zamknął.

Wcześniej zyskała ona innych jeszcze świadków – oto bowiem, dzięki znanej jak Polska długa i szeroka gościnności ks. Wojciecha Drozdowicza, mogliśmy biesiadować w „Podziemiach kamedulskich”, w sąsiedztwie grobów zakonników w katakumbach bielańskiego kościoła. Byli to może najwierniejsi i najcierpliwszi nasi świadkowie.

Żarty jednak na bok. Miarą istotnego sukcesu i znaczenia konferencji będzie, naturalnie, dopiero zapowiadana publikacja pokonferencyjna. Miarą potrzeby podobnych przedsięwzięć i bogactwa materiału badawczego już dzisiaj pozostaje wspomnienie trzech warszawskich dni i blisko 50 referatów wygłoszonych przez uczestników z 20 polskich ośrodków akademickich i z Mińska (pełna lista autorów i tytułów referatów, program konferencji, jej dokumentacja fotograficzna znajdują się na stronie internetowej www.kulturawklasztorze.uksw.edu.pl) oraz obietnica cykliczności imprezy.

Piotr SZUKIEL

Instytut Historyczny
Uniwersytet Wrocławski

Konferencja naukowa *Kultura rękopiśmienna Polski wieków średnich. Skryptoria i kancelarie kościelne*, Warszawa, 22–23 V 2012 r.

W dniach 22–23 V 2012 r. odbyła się na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie konferencja naukowa, której organizatorem było Edytorskie Koło Naukowe w Instytucie Nauk Historycznych. Uczestnicy konferencji reprezentowali różne dyscypliny badawcze zajmujące się piśmiennictwem średniowiecznym terenów Polski i Śląska.

Dwudniowe obrady podzielone zostały na cztery sekcje. W sekcji *Skryptoria oraz kancelarie diecezjalne w średniowiecznej Polsce i ich dzieła* wygłoszono cztery referaty. Rafał Simiński (*Księgozbiory prywatne duchowieństwa diecezji kamieńskiej w średniowieczu*) stwierdził, że badania księgozbiorów i zainteresowań bibliofilskich duchowieństwa diecezji w Kamieniu ukazują jego wysoki poziom intelektualny, szczególnie w przeddzień reformacji. Patrycja Herod (*Skryptorium katedralne płockie do XIV w.*) przedstawiła krąg osób związanych ze skryptorium katedry w Płocku do końca XIV w. Kolejne dwa referaty tej sekcji poświęcone były badaniom nad księgami liturgicznymi. Piotr Szukiel (*Liber ordinarius opactwa NMP na Piasku w tradycji liturgicznej diecezji wrocławskiej*) ukazał na przykładzie tego nieznanego w historiografii, powstałego w latach 40. XV w. *Liber ordinarius*, relacje między liturgią klasztorną i diecezjalną we Wrocławiu. Fryderyk Rozen (*Mszał Jagiellonów jako przekaz kościelnego ceremoniału*) pokazał na przykładzie treści liturgicznej i iluminacji kodeksu przechowywanego w bibliotece klasztoru jasnogórskiego (mszał nr 19) związki tego paulińskiego mszału fundacji króla Jana Olbrachta z tradycją liturgiczną katedry wawelskiej.

W sekcji *Skryptoria i kancelarie zakonne w średniowiecznej Polsce i ich dzieła* wygłoszono trzy referaty. Robert Stępień (*Kultura rękopiśmienna benedyktynów sieciechowskich w okresie średniowiecza*)

przedstawił krąg osób związanych z sieciechowskim skryptorium oraz owoce ich pracy. Ks. Anastaży Nadolny (*Najstarsze rękopisy w Bibliotece Seminarium Pelplińskiego*) omówił początki działalności skryptorium pelplińskiego oraz pochodzenie z meklemburskiego opactwa Doberan (którego dependencją był Pelplin) pierwszych skryptorów oraz kodeksów z księgozbioru biblioteki klasztornej. O. Janusz Zbudniewek (*Twórcy i zachowane dzieła paulińskiego skryptorium w Polsce do końca XVII wieku*) skupił się na prezentacji nieznanych lub słabo znanych dzieł skryptoriów paulińskich w Polsce oraz ich związkach ze skryptoriami węgierskimi.

Drugiego dnia obrad, w sekcji trzeciej, *Funkcjonowanie skryptoriów w średniowieczu*, wygłoszono cztery referaty. Małgorzata Fiedurek (*Organizacja skryptoriów we wczesnym średniowieczu*) wskazała na rolę skryptoriów w zachowaniu spuścizny antyku. Ks. Kazimierz Łatak (*Razem czy osobno? Głos w sprawie typologii skryptoriów klasztornych*) odniósł się krytycznie do wydzielenia w literaturze przedmiotu dwóch odrębnych typów skryptoriów klasztornych, kodeksowego i dokumentowego. Jolanta Marszałska wygłosiła referat *Kilka uwag o potrzebie pragmatycznej piśmienności w średniowiecznych klasztorach*, a Andrzej Wałkowski (*Skryptoria – trzy grosze do dyskusji*) przedstawił swoje badania nad organizacją skryptoriów, stwierdzając m.in., że działające w klasztorach skryptorium i kancelaria nie miały wydzielonego, specjalnego pomieszczenia na swoją działalność.

W sekcji ostatniej, czwartej, *Sylwetka kopisty w wiekach średnich*, wygłoszono trzy referaty. Paweł Dudziński (*Herb Ziemi Dobrzyńskiej w średniowiecznych rękopisach*) ukazał formy przedstawiania na iluminacjach i blazonowania herbów w rękopisach. Patryk Szatan przedstawił referat *Atrybucje Piotra Postawy wobec problemu rekonstrukcji zaginionego rękopisu Modlitewnika Nawojki*, a Bartłomiej Dźwigala – *Po co i dla kogo spisywano dzieje w wiekach średnich? Rzut oka na prologi średniowiecznych kronik*.

Konferencja połączona była z jubileuszem pięćdziesięciolecia święceń kapłańskich i dwudziestolecia pracy profesorskiej o. prof. Janusza Zbudniewka, paulina, wybitnego badacza dziejów swojego zakonu w Polsce i Europie, kierownika Katedry Historii Kościoła Średniowiecznego UKSW oraz redaktora naczelnego rocznika „*Studia Claromontana*”, poświęconego dziejom paulinów w Polsce i na świecie.

Patrycja GAŚSIOROWSKA

Polski Słownik Biograficzny

Instytut Historii PAN w Krakowie

Konferencja naukowa *Czterysta lat karmelitanek bosych w Polsce. Wkład karmelitanek bosych w polską historię, kulturę i duchowość* (Uniwersytet Jagielloński, 28 V 2012 r.) i towarzysząca jej wystawa *Mam ja skarb, mam... Cztery wieki karmelitanek bosych w Polsce* (Muzeum Archeologiczne w Krakowie, 27 V–30 IX 2012 r.)

Jubileusz czterechsetlecia sprowadzenia 26 V 1612 r. do Polski Mniszek Bosych Zakonu Najświętszej Marii Panny z Góry Karmel, czyli karmelitanek bosych, stał się okazją do zaprezentowania ich historii oraz kultury duchowej i materialnej. Pod auspicjami Katedry Historii Literatury Staropolskiej Wydziału Polonistyki UJ, Katedry Historii Zakonów KUL, Karmelitańskiego Instytutu Duchowości